

MATTHEÛS

17:24-27

Jezus betaalt vrijwillig de tempelbelasting
om anderen geen aanstoot te geven.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/mattheus/17-24-27

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De tempelbelasting en de vrijgestelde zonen	8 min	3
2	Gods kinderen en het einde van de tempel	4 min	7
3	Aanstoot vermijden zonder principes op te geven	4 min	9
4	Christelijke vrijheid uit liefde beperken	6 min	12
5	De stater in de bek van de vis	4 min	14
	Om verder te lezen		16

1

De tempelbelasting en de vrijgestelde zonen

We gaan nog wat verder kijken naar dezelfde passage in Mattheüs 17 die we bespraken toen onze tijd om was. Dit is een gedeelte aan het einde van het zeventiende hoofdstuk van Mattheüs, de verzen 24 tot en met 27:

Toen zij Kapernaüm binnengekomen waren, gingen zij die de twee drachmen inden, naar Petrus toe en zeiden: Betaalt uw Meester de twee drachmen niet? Hij zei: Jawel. En toen hij in huis gekomen was, was Jezus hem voor en zei: Wat denkt u, Simon? De koningen van de aarde, van wie ontvangen zij tol of belasting, van hun zonen of van vreemden? Petrus zei tegen Hem: Van vreemden. Jezus zei tegen hem: Dan zijn de zonen dus vrijgesteld. Maar om hun geen aanstoot te geven: ga naar de zee, werp een vishaak uit, en pak de eerste vis die bovenkomt. Doe zijn bek open en u zult een stater vinden. Neem die en geef hem aan hen voor Mij en voor u.

MATTHEÛS 17:24-27

Zoals eerder opgemerkt, was deze tempelbelasting bestemd voor het onderhoud van de tempel en werd er een klein geldbedrag gevraagd. Het was ongeveer 50 cent, een halve sikkle of een halve stater, van iedere burger. Het was geen erg zware belasting, maar toch was ze vrijwillig. Omdat ze vrijwillig was, wisten degenen die haar inden niet of Jezus iemand was die haar zou betalen of iemand die ervan zou afzien.

Ze kwamen bij Petrus en leken eigenlijk te verwachten dat Jezus iemand zou zijn die de belasting niet zou betalen, want ze zeiden:

Betaalt jullie meester geen tempelbelasting?

Petrus wilde Jezus zo gunstig mogelijk voorstellen, maar wist blijkbaar niet zeker of Jezus dit wel of niet deed. Daarom gaf hij eenvoudig het antwoord dat hem het beste leek: Jezus betaalt de tempelbelasting wel.

Maar hij ging het huis binnen, ongetwijfeld om Jezus juist hierover iets te vragen, en Jezus was de vraag voor. Hij was Petrus voor en zei:

Simon, zeg Me eens: de koningen van de aarde heffen belasting, maar van wie innen ze die? Laten ze hun zonen belasting betalen, of de overwonnen vreemdelingen die ze in hun rijk hebben ingelijfd?

Het antwoord was natuurlijk: de vreemdelingen. De koningen leggen deze schattingen op aan vreemdelingen, niet aan hun eigen zonen. Jezus zei:

Nou, dan zijn de zonen dus vrijgesteld, hè?

Met andere woorden, de zonen van de koning zijn niet verplicht zo'n schatting te betalen.

Jezus heeft het hier niet over de schatting die de Joden aan Rome betaalden, hoewel de situatie waarin de Joden schatting aan Rome betaalden ongetwijfeld model stond voor de illustratie die Hij gaf. Het Joodse volk was in de jaren zestig voor Christus door Rome veroverd, en het was nu ongeveer het jaar 30 na Christus toen Jezus dit zei. Het Joodse volk was dus ongeveer honderd jaar lang schatplichtig geweest aan Rome. Ze hadden jaarlijks een bedrag aan de Romeinen betaald, iets waar veel Joden overigens een hekel aan hadden. Maar ze hadden geen keus. Ze waren een overwonnen volk, een vazalstaat, en ze moesten ieder jaar betalen. Zo verwierven keizers hun rijkdom: door vreemde volken te veroveren en vervolgens de rijkdommen van die volken te plunderen.

De zonen van de keizers hoefden deze belasting natuurlijk niet te betalen, zoals de Joden waarschijnlijk heel goed wisten. Dat was niet nodig. Ze legden haar aan de vreemdelingen op, en daarmee werden alle politieke werkzaamheden en dergelijke bekostigd. De zonen van de keizer waren vrijgesteld van deze belasting. Jezus zegt dat deze tempelbelasting daarmee te vergelijken is.

De Joden moesten in Jezus' tijd verschillende belastingen betalen. Er was natuurlijk de tiende, die een tiende van al hun inkomsten bedroeg en naar de tempel moest worden gebracht. Maar dat was niet de tempelbelasting. Die was meer bestemd voor het levensonderhoud van de werkers in de tempel, de Levieten en de priesters. Deze mannen moesten een inkomen hebben voor hun voltijdse dienst. De tienden, die een tiende van de opbrengst van het hele land vormden, werden hun gebracht als voedsel, zodat ze in leven konden blijven en zonder salaris voltijds in de bediening konden blijven werken. Ze leefden van de vrijwillige tienden van deze mensen.

Die belasting was er dus. En natuurlijk was er ook de schatting die ze aan de keizer moesten betalen vanwege de bijzondere omstandigheid dat ze in een suzeriniteitsverhouding tot Rome stonden. Maar daarnaast was er deze tempelbelasting, en die was vrijwillig.

Jezus had het hier alleen over de tempelbelasting. Hij zei niet dat de Joden waren vrijgesteld van het betalen van belasting aan Rome, want dat zou eenvoudigweg niet bij Zijn illustratie passen. Het is een feit dat Hij met Petrus instemt dat de vreemdelingen, degenen die de keizer heeft veroverd, degenen zijn die de schatting moeten betalen. In het geval van de Romeinse belasting waren de Joden degenen die veroverd waren. Jezus zou dus in zekere zin zeggen dat ze haar moesten betalen. Zij waren de vreemdelingen die door Rome waren veroverd en ze waren schatplichtig aan Rome, dus konden ze haar maar beter betalen.

Bij een andere gelegenheid werd Jezus juist hierover een vraag gesteld. Iemand legde Hem de vraag voor:

Is het ons geoorloofd de keizer belasting te betalen of niet?

LUKAS 20:22

Deze vraag kwam op omdat er veel Joden waren, vooral de Zeloten, die geloofden dat het voor de Joden feitelijk oneerbiedig of heiligschennend was om schatting aan de keizer te betalen. Ze zeiden: God is onze Koning, en als we schatting betalen aan een andere koning, dan erkennen we die man als onze koning en ontkennen we dat God onze Koning is. Daarom geloofden ze dat het voor de Joden niet geoorloofd was om schatting aan de keizer te betalen.

het voor de Joden feitelijk oneerbiedig of heiligschennend was om schatting aan de keizer te betalen, omdat ze zeiden: 'God is onze Koning, en als wij schatting betalen aan een andere koning, erkennen wij die man als onze koning en ontkennen wij dat God onze Koning is. Daarom kunnen wij geen schatting aan de keizer betalen, want daarmee ontkennen wij dat God onze Koning is.' Daarom dachten ze dat het voor de Joden niet geoorloofd was om schatting aan de keizer te betalen.

Jezus was het daar niet mee eens. Ze kwamen bij Jezus en vroegen:

Mag je belasting betalen aan de keizer?

Jezus zei:

Huichelaars, waarom verzoekt u Mij? Toon Mij de belastingmunt. En zij brachten Hem een penning.

MATTHEÛS 22:19

Ze lieten Hem een munt zien waarop een afbeelding van de keizer gegraveerd stond.

Jezus zei:

En Hij zei tegen hen: Van wie is deze afbeelding en het opschrift?

MATTHEÛS 22:20

Ze zeiden:

Dat is van de keizer.

Jezus zei:

Dan moet dit van de keizer zijn. Zijn gezicht staat erop. Geef het hem terug.

Dat is wat het Engelse woord ‘render’ betekent. Volgens deze uitleg betekent het niet eenvoudigweg ‘geven’, maar ‘teruggeven’: ‘geef het aan hem terug’. Deze munt draagt het gezicht van de keizer en moet dus van hem afkomstig zijn. Geef hem die terug als hij hem terug wil hebben.

Zij zeiden tegen Hem: Van de keizer. Toen zei Hij tegen hen: Geef dan aan de keizer wat van de keizer is, en aan God wat van God is.

MATTHEÛS 22:21

Je ziet dat jouw leven het beeld van God draagt, zoals die munt het beeld van de keizer droeg. Als de munt het beeld van de keizer draagt, moet die van hem zijn. Geef hem die terug. Maar jij draagt het beeld van God. Daarom moet je Hem toebehoren. Geef je leven terug aan God.

Jezus betwistte dus in wezen niet dat de Joden schatting aan de keizer behoorden te betalen. Hij nam als vanzelfsprekend aan dat het prima was om dat te doen. Maar Hij zei dat het belangrijker was dat je ervoor zorgt dat God van jou krijgt wat Hem toekomt, en niet alleen dat de keizer krijgt wat hem toekomt.

2

Gods kinderen en het einde van de tempel

Toen Jezus zei dat de zonen vrij zijn, sprak Hij dus niet over belastingen die door de overheid werden opgelegd. Hier ging het om een tempelbelasting. Die werd opgelegd binnen het volk Israël, binnen de godsdienstige structuur van Israël. Hij zei dat de tempel natuurlijk Gods huis is. Jezus noemde de tempel soms:

En Hij zei tegen hen die de duiven verkochten: Neem deze dingen van hier weg, maak niet het huis van Mijn Vader tot een huis van koophandel.

JOHANNES 2:16

Als de tempel het huis van Zijn Vader was, dan is Hij de Zoon. Dan moet het ook Zijn huis zijn. Hij noemde het soms zelfs:

‘Mijn huis.’ Het is dus belangrijk om op te merken dat Jezus de tempel niet zag als iets wat Hem vreemd was, maar in zekere zin als Zijn eigen huis. Het was het huis van Zijn Vader.

Hij was dan een van de zonen, en dat gold ook voor Zijn discipelen die bij Hem waren. Hij zegt: ‘Het lijkt erop dat wij niet verplicht zijn om belasting aan God te betalen, aangezien wij Zijn zonen zijn.’ Daarmee zei Hij niet dat de tienden niet betaald moesten worden. Hij zei eenvoudigweg dat de vader van het huishouden zijn kinderen geen belasting oplegt om het huis van het gezin te onderhouden. Vooral een koning legt zijn kinderen geen belasting op om zijn rijk te onderhouden. Dat doet hij bij vreemdelingen. Daarom zijn de zonen van de koning vrij. Wat Jezus zegt, is dat onze relatie tot God ons in dit opzicht vrijstelt van de verplichting om voor het onderhoud van de tempel te betalen.

Dit zou eigenlijk geen erg goede leer zijn als Jezus de blijvende geldigheid van de tempel ondersteunde. Want voor mij lijkt het duidelijk — misschien niet voor iedereen, maar voor mij lijkt het duidelijk — dat als Jezus geloofde dat de tempel voor onbepaalde tijd moest blijven functioneren zoals hij dat de voorgaande veertienhonderd jaar had gedaan, er natuurlijk onderhoud nodig zou zijn. Dan zou het dus noodzakelijk zijn dat iemand aan dat onderhoud bijdroeg. Hoewel Hij misschien bedoelde dat dit altijd vrijwillig moest zijn en dat de kinderen daarom vrij zijn, zou iemand hiervoor moeten betalen. Maar dat zouden degenen moeten zijn die het vrijwillig doen, niet degenen aan wie het wordt opgelegd.

Dat zou ook logisch zijn, want Paulus zei in 2 Korinthe dat de kinderen niet voor hun ouders sparen, maar de ouders voor de kinderen.

Zie, voor de derde keer sta ik gereed om naar u toe te komen, en ik zal u niet tot last zijn. Ik zoek namelijk niet het uwe, maar u zelf. De kinderen moeten immers geen schatten verzamelen voor de ouders, maar de ouders voor de kinderen.

2 KORINTHE 12:14

Het is niet de taak van mijn kinderen om de hypotheek op mijn huis, de belastingen op mijn huis of de onderhoudskosten van mijn huis te moeten betalen. Ik ben de vader. Ik heb de leiding. Ik hoor voor hen te zorgen. Ik verlang niet van hen dat ze de rekeningen voor het onderhoud van mijn huis betalen. Maar als ze willen bijdragen, als ze een behoefte zien en iets hebben waarmee ze willen helpen, dan is dat prima. Misschien kan ik dat aannemen, afhankelijk van de omstandigheden.

Zo lijkt Jezus ook te zeggen dat de kinderen van God niet verplicht zijn om voor het onderhoud van dat tempelgebeuren te betalen. Afgezien van die verplichting zouden vrijwillige bijdragen echter geen slechte zaak zijn. Maar het lijkt mij dat Jezus hier bedoelt dat de tempel er hoe dan ook niet veel langer zal zijn. De discipelen hoeven zich werkelijk niet verplicht te voelen om de tempelbelasting te betalen. De tempel heeft in wezen afgedaan, omdat Jezus was gekomen om een einde te maken aan dat hele tempelstelsel.

3

Aanstoot vermijden zonder principes op te geven

Hij maakte Zich echter wel zorgen om het beeld dat dit opriep en het getuigenis tegenover die andere mensen. Jezus hield Zich vaak in bepaalde opzichten aan de voorschriften van het offersysteem, ook al voelde Hij Zich niet verplicht dat te doen. Maar Hij deed het als getuigenis. Toen Jezus bijvoorbeeld een melaatse genas, zei Hij tegen die melaatse:

Jezus zei tegen hem: Denk erom dat u dit tegen niemand zegt; maar ga heen, laat uzelf aan de priester zien, en offer de gave die Mozes voorgeschreven heeft, tot een getuigenis voor hen.

MATTHEÛS 8:4

Nu was Jezus natuurlijk niet erg ingenomen met dierenoffers, zou ik denken. Maar zelfs David was dat duizend jaar eerder al niet. Toch wilde Jezus dat die melaatse naar de Joden en de priesters toe zou gaan en als getuigenis zou doen wat de wet

voorschreef, naar alle waarschijnlijkheid om hun geen aanstoot te geven.

Ook hier wil Jezus de vrome Joodse mensen geen aanstoot geven. Hij zegt:

Toen zij Kapernaüm binnengekomen waren, gingen zij die de twee drachmen inden, naar Petrus toe en zeiden: Betaalt uw Meester de twee drachmen niet? Hij zei: Jawel. En toen hij in huis gekomen was, was Jezus hem voor en zei: Wat denkt u, Simon? De koningen van de aarde, van wie ontvangen zij tol of belasting, van hun zonen of van vreemden? Petrus zei tegen Hem: Van vreemden. Jezus zei tegen hem: Dan zijn de zonen dus vrijgesteld. Maar om hun geen aanstoot te geven: ga naar de zee, werp een vishaak uit, en pak de eerste vis die bovenkomt. Doe zijn bek open en u zult een stater vinden. Neem die en geef hem aan hen voor Mij en voor u.

MATTHEÛS 17:24-27

Met andere woorden: betaal het maar. Wij zijn vrij van deze verplichting. We zullen het niet betalen vanuit een bepaald principieel besef dat het moet, maar we zullen het doen om te voorkomen dat we aanstoot geven aan mensen die dit belangrijk vinden. Het is duidelijk dat Jezus niet principieel tegen het betalen van de tempelbelasting was. Anders zou Hij dit compromis niet hebben gesloten. Dan zou Hij die belasting niet hebben betaald. Hij vond het niet verkeerd om haar te betalen. Hij vond alleen dat Gods kinderen daartoe niet verplicht zijn. Daarom was Hij vrij om haar wel of niet te betalen.

De beslissing om de belasting wel of niet te betalen, zou dus afhangen van andere overwegingen dan verplichting. Zij zou afhangen van de overweging hoe andere mensen die handeling als getuigenis zouden opvatten, of zij een negatieve reactie zou veroorzaken en of sommige mensen er aanstoot aan zouden nemen.

Ik moet iets heel duidelijk maken. Jezus was niet bang om mensen aanstoot te geven als het om een principiële kwestie ging. Hij gaf de Farizeeën bij veel gelegenheden aanstoot door op de sabbat mensen te genezen en dingen te doen waarvan zij niet wilden dat Hij ze deed. Hij was niet bang om hun aanstoot te geven. In Mattheüs hoofdstuk 15 werden de discipelen ervan beschuldigd dat ze met ongewassen handen aten. Jezus gaf de Farizeeën toen met opzet aanstoot en zei:

Wat de mond ingaat, verontreinigt de mens niet; maar wat de mond uitkomt, dat verontreinigt de mens.

MATTHEÛS 15:11

Later in dat hoofdstuk kwamen de discipelen naar Jezus toe en zeiden:

Toen kwamen Zijn discipelen naar Hem toe en zeiden tegen Hem: Weet U wel dat toen de Farizeeën dit woord hoorden, zij er aanstoot aan namen?

MATTHEÛS 15:12

Jezus zei:

Maar Hij antwoordde en zei: Elke plant die Mijn hemelse Vader niet geplant heeft, zal uitgetrokken worden.

MATTHEÛS 15:13

Met andere woorden: het kan Mij niet schelen. Zij zijn Gods volk niet.

zei Hij.

Jezus vond het niet erg om mensen aanstoot te geven wanneer het ging om vasthouden aan een principe, iets wat Hij moest doen. Het kon Hem niet schelen of mensen het vervelend vonden dat Hij dat deed. Hij zou geen compromis sluiten om kritiek op Hemzelf te vermijden.

4

Christelijke vrijheid uit liefde beperken

Maar bij een kwestie als de tempelbelasting hebben we een heel goed voorbeeld van wat we betwiste kwesties of grijze gebieden zouden kunnen noemen. Hier ging het om iets waarvan Jezus duidelijk niet vond dat Hij of Zijn discipelen verplicht waren het te betalen. Toch vond Hij het ook niet verkeerd om het te doen. Een bijdrage leveren ter ondersteuning van de tempel kon geen kwaad. Het ging niet in tegen enig principe waar Hij voor stond. Daarom konden ze die belasting wel of niet betalen. Het maakte op zichzelf eenvoudigweg niet uit. Maar wat de doorslag gaf om het wel te doen, was de overweging of mensen er wel of geen aanstoot aan zouden nemen.

Als christenen moeten we verstandig omgaan met zulke dingen. Soms moeten we erop voorbereid zijn dat mensen aanstoot nemen, omdat wij vasthouden aan een principe en zij eenvoudigweg aan dat principe aanstoot nemen. Soms nemen mensen aanstoot omdat je een heilig leven leidt of omdat je je verzet tegen de goddeloze dingen die zij doen. In zulke gevallen mag je niet bang zijn om mensen aanstoot te geven. De aanstoot ontstaat dan doordat je geen compromis kunt en wilt sluiten.

Maar er zijn situaties waarin je vrijheid hebt. Je kunt bijvoorbeeld alcohol drinken of je kunt ervan afzien. Je hebt de vrijheid om het een of het ander te doen. Als iemand er mogelijk aanstoot aan zou nemen dat je alcohol drinkt, dan geeft dat de doorslag om het niet te doen.

Ik besef dat sommige van onze luisteraars waarschijnlijk denken dat het drinken van alcohol op zichzelf een zonde is. Ik denk dat het voor hen heel moeilijk zou zijn om een Schrifttekst te vinden die dat zegt. Het is heel duidelijk dat er aan de avondmaalstafel in Korinthe alcohol werd geschonken. Sommigen gingen daar dronken vandaan, omdat ze er te veel van hadden genomen. Jezus at en dronk met mensen die wijn op tafel hadden staan en leek daar Zelf ook aan deel te nemen. Hij werd nooit dronken, want dronkenschap is een zonde. Maar het drinken van een beetje alcohol wordt in feite nergens verboden.

Toch kunnen er heel goede redenen zijn om het niet te doen. Dat kan bijvoorbeeld zijn omdat alcohol drinken slecht voor je is of omdat je geen zelfbeheersing hebt; er kunnen allerlei redenen zijn om geen alcohol te drinken. Het punt is dat er sommigen zijn die onder God inderdaad de vrijheid kunnen hebben om een beetje alcohol te drinken. Stel dat zij nooit het type zijn geweest dat erdoor wordt overmeesterd. Ze zijn nooit het type geweest dat dronken wordt. Maar zelfs als je die vrijheid hebt, is er in de meeste gevallen eigenlijk geen reden waarom je alcohol zou moeten drinken. Ik kan me voorstellen dat er in sommige gevallen een reden kan zijn om alcohol te drinken, bijvoorbeeld omdat alcohol wel degelijk geneeskrachtige waarde heeft. Zelfs de Bijbel erkent dit. Paulus zei tegen Timotheüs:

Drink niet langer alleen water, maar gebruik een kleine hoeveelheid wijn, voor uw maag en uw veelvuldige kwalen.

1 TIMOTHEÛS 5:23

Niemand kan ontkennen dat alcohol enige geneeskrachtige waarde heeft. Zelfs mensen die geen glas wijn of andere alcoholische drank aanraken, nemen soms zonder meer geneesmiddelen uit de drogisterij waar alcohol in zit. Om de een of andere reden zien zij dat niet als een compromis.

Feit is dat de Bijbel niet ontkent dat alcohol geneeskrachtige waarde kan hebben. In feite bevestigt de Bijbel dat zelfs. Maar als mensen alcohol alleen voor hun plezier gebruiken, kan dat duidelijk aanstootgevend zijn, zelfs als ze niet dronken worden en geen specifiek Bijbels gebod overtreden. En je kunt het opgeven. Het punt hier is dat wanneer je toegeeft aan het gevoeliger geweten van iemand anders en je gedrag beperkt op een manier die normaal gesproken niet nodig zou zijn, je dat doet om te voorkomen dat je iemand anders aanstoot geeft. Wanneer het om iets gaat waarin je vrijheid hebt en je de ene of de andere kant op kunt gaan, is het een daad van liefde om rekening te houden met het gevoelige geweten van iemand anders.

Paulus bespreekt juist dit onderwerp in verschillende hoofdstukken. Hij bespreekt het in Romeinen 14 en 15, en ook in 1 Korinthe 8 tot en met 10. Hij bespreekt bijvoorbeeld de kwestie van het eten van vlees dat aan afgoden geofferd is. Paulus zei dat daar op zichzelf niets mis mee is en dat christenen die vrijheid inderdaad hebben. Maar er zijn

heel goede redenen om zich ervan te onthouden. Een belangrijke reden is dat sommige mensen er aanstoet aan zouden nemen en sommigen er zelfs door tot zonde gebracht zouden kunnen worden. Als dat zo is, zegt hij, heb je je broeder niet lief wanneer je deze vrijheid gebruikt zonder rekening te houden met zijn gevoeligheden daarover.

Bedenk dat de keuze in het christelijke leven niet is om met zo veel mogelijk vrijheid te leven en je vrijheid zo veel mogelijk voor je eigen geluk te benutten. Het doel van het christelijke leven is om anderen zo veel mogelijk lief te hebben. Er zijn momenten waarop ik mezelf iets kan ontfeggen wat ik mezelf bij andere gelegenheden terecht zou mogen toestaan. Maar dan ontfeg ik het mezelf uit liefde voor iemand anders die er ernstig door gehinderd zou worden.

Dit is wat Jezus hier lijkt te laten zien. Er was niets mis mee om de tempelbelasting te betalen, en er was ook werkelijk niets mis mee om dat niet te doen. Maar er waren hier enkele mensen voor wie het belangrijk scheen te zijn. Laten we hun daarom geen aanstoet geven. Laten we de belasting gewoon betalen.

5

De stater in de bek van de vis

Ik vind het interessant dat Jezus niet tegen Petrus zei: ‘Petrus, ga daar gewoon even naar Judas. Hij heeft de geldbuidel. Haal er een stater uit en geef die aan hen om voor jou en Mij te betalen.’ Het is interessant dat Jezus hem niet voor alle discipelen liet betalen, omdat het Hem er kennelijk niet om ging of er voor hen allemaal betaald werd. De vraag was aan Petrus gesteld en ging over Jezus. En deze twee waren de enigen die op dat moment door deze belastinginners werden ondervraagd. Jezus zei:

Laten we gewoon het minimale doen dat ze eisen. Jij betaalt voor Mij en voor jezelf.

Maar Jezus zei niet dat Hij wat geld bij Judas moest gaan halen, omdat ze blijkbaar niet veel geld hadden. Jezus wilde geen geld uit de buidel nemen, uit het geld dat nodig was om voedsel en dergelijke te kopen, om deze belasting te betalen. Daarom vertelde Hij Petrus hoe hij wat extra geld kon verkrijgen, precies genoeg om deze belasting te betalen.

Wat moest hij doen? Hij moest met een vislijn op pad gaan. Gewoonlijk viste Petrus met netten. Toen Jezus hem ontmoette, waren Petrus en de andere discipelen met netten aan het vissen en haalden ze grote aantallen vissen binnen. Maar hiervoor hoefde hij slechts één vis te vangen. Daarom zei Hij:

Maar om hun geen aanstoot te geven: ga naar de zee, werp een vishaak uit, en pak de eerste vis die bovenkomt. Doe zijn bek open en u zult een stater vinden. Neem die en geef hem aan hen voor Mij en voor u.

MATTHEÛS 17:27

Dit zou het Meer van Galilea zijn.

Deed Jezus hier een wonder? Dat kan. Het is heel goed mogelijk dat Hij zegt: 'Je zult letterlijk een munt in de bek van deze vis vinden.' Maar de Bijbel vertelt ons niet dat Petrus dit ging doen. We nemen aan dat Petrus deed wat hem gezegd was, maar we lezen alleen wat Jezus tegen Petrus zei. We lezen niet wat er daarna werkelijk gebeurde.

Er zijn in elk geval sommigen die hebben gedacht dat Jezus hiermee bedoelde: 'Ga een vis vangen, en wanneer je de haak uit zijn bek hebt gehaald, wanneer je zijn bek hebt geopend en hem op de markt hebt verkocht, zul je er een stater voor krijgen. Je zult er het geld voor krijgen en dan kun je daarmee deze belasting betalen.' Als dat zo is, voorspelt Jezus dus niet dat er een wonder zal gebeuren. Wanneer Hij zegt dat je een munt in zijn bek zult vinden, kan Hij beeldspraak gebruiken: doordat je de vis aan de haak slaat, vangt en naar een plek brengt waar je hem kunt verkopen, heb je de munt gevonden die je nodig hebt. Je gaat hem namelijk verkopen en krijgt er de munt voor. Zelf denk ik niet per se dat wij Jezus' woorden zo moeten uitleggen. Maar sommigen hebben dat gedacht, en als dat klopt, zegt Jezus hier tegen Petrus: 'Wij moeten op een eerlijke manier de kost verdienen. Ga vissen. Daar ben je het beste in. Je hebt een munt nodig; ga eropuit en vang een vis. Je kunt hem verkopen en dan heb je genoeg geld om onze belastingen te betalen.'

Of het is mogelijk dat Hij letterlijk bedoelde dat er een munt in de bek van de vis zou zitten. Sommigen zeggen dat er in het Meer van Galilea een vissoort voorkomt die graag glanzende voorwerpen opeet, en dat die vissen soms munten opeten die in het meer vallen. Als dit inderdaad het geval was, als Petrus zo'n vis ophaalde, dan maakte Jezus niet door een wonder vals geld in de bek van een vis. Iemand had een munt in het meer laten vallen, een vis had die opgegeten en had hem nog steeds in zijn bek toen hij ook Petrus' haak beetpakte.

Dit is een mogelijkheid, maar zoals ik al zei, er wordt ons alleen verteld wat er werd voorspeld. Er wordt ons niet verteld wat er werkelijk gebeurde of precies hoe de voorspelling in vervulling ging. Sommigen zouden zeggen dat Jezus op wonderbaarlijke wijze wist, en misschien had beschikt en geregeld, dat de eerste vis die Petrus' haak beetpakte een munt in zijn bek zou hebben. Of Hij zei misschien eenvoudig tegen Petrus: 'Vang een vis. De bek waarin je haak vastzit, zal ook de plek zijn waar je je munt vandaan haalt.'

Hoe dan ook, de les was: wij willen hun geen aanstoot geven. Wij hebben vrijheid, maar wij willen onze vrijheid niet gebruiken om anderen te laten struikelen. Het is inderdaad een interessant verhaal.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Mattheüs 17:24-27
- Lukas 20:22
- Mattheüs 22:19
- Mattheüs 22:20
- Mattheüs 22:21
- Johannes 2:16
- 2 Korinthe 12:14
- Mattheüs 8:4
- Mattheüs 15:11
- Mattheüs 15:12

- Mattheüs 15:13
- 1 Timotheüs 5:23
- Mattheüs 17:27

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.